

1/11

PLANTING STORIES

**Posebno
izdanje**

**za
njegovatelje
i uvod u biljku
Monstera**

**Eksperiment
s biljkom**

Kad budeš imao ili imala trenutak za vrijeme pauze, probaj ovo: izaberi bilo koju biljku u svojoj sobi i sjedni pored nje. Usmjeri svoju punu pozornost na biljku. Promatraj oblike i boje kao da ih gledaš prvi put. Nježno dodiruj lišće, udahni njen miris, nagni se bliže biljci. Kad tvoja pozornost odluta (a hoće)

– jednostavno to primjeti i vrati se ponovno biljci.

**Samo pet minuta tihog povezivanja.
Misliš da se isplati pokušati?**

Nakon toga, zapiši ili jednostavno razmisli – kakvo ti je bilo ovo iskustvo? Što si primjetio ili primjetila?

Co-funded by
the European Union

KULTUR
NEST . V

DOBRODOŠLI

Uključujući se u mali eksperiment s biljkom s prethodne stranice, vrlo vjerojatno si već ušao ili ušla u prostor povezanosti.

Nastavi čitati i dalje ćeš otkriti:

- u **prvom dijelu** ćemo ti pričati o projektu Sadnje priča (stranice 2–4)
- u **drugom te dijelu** pozivamo da pokušaš razviti svoju povezanost sa biljkom monstera (stranice 5 –17)
- u **trećem ćemo ti dijelu** pokazati kako da uspostaviš kutak Sadnje priča. (stranice 18 –20)

Prvi dio

KulturNest e.V. iz Njemačke i TILIA – udruga za promicanje kulture i kulturne baštine iz Hrvatske predstavljaju ti projekt Sadnja priča – Putovi samostalnog učenja.

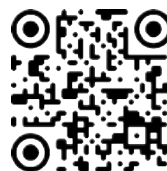
Tijekom istraživanja u obje zemlje, otkrili smo jednostavan i iznenađujući fenomen: kad se uistinu povežemo s našim kućnim biljkama, i mi i one procvatemo.

Temeljem ovih iskustava, kreirali smo 11 zinova punih jednostavnih aktivnosti, misli i ideja. Svaki zin poziva te na istraživanje tvog odnosa s biljkama na tebi svojstven način, u tvom tempu.

Zinovi se mogu printati na svakom dostupnom printeru i koristiti po volji u različitim prilikama – bilo da se radi o pojedinoj biljci ili „zelenom kutu”.

Nema ispravnog ili pogrešnog načina rada s biljkama.

Za sve raspoložive informacije o edukativnim materijalima „Sadnja priča”, i za više informacija o ovom zinu te mogućnostima njegova korištenja, molimo skeniraj ovaj QR kod:

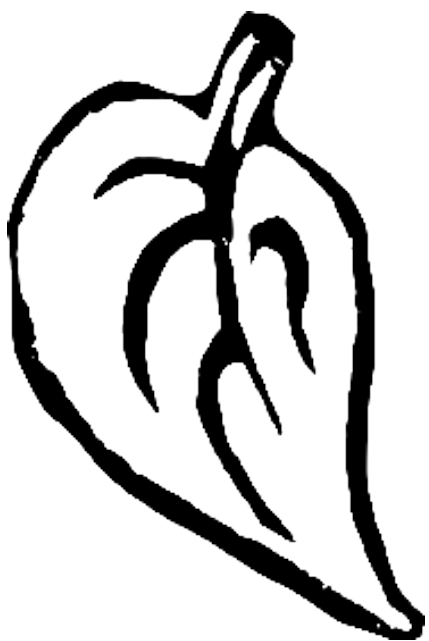

Planiramo dalje razvijati ove aktivnosti i materijale – kontaktiraj nas za nove informacije o budućim projektima.

Povezivanje ljudi s biljkama može blagotvorno utjecati na cjelokupno zdravlje

Istraživanja postupno potvrđuju ono što mnogi od nas već znaju o biljkama. Hortikulturna terapija prepoznata je kao pravi, nefarmakološki tretman, koji potvrđuje da vrijeme provedeno s biljkama zaista povoljno utječe na dobrobit, smanjuje stres, i izoštruje um. Biljke nude dvije vrste iscjeljivanja – kroz aktivnu njegu i brigu o biljkama, i jednostavno kroz tihu kontemplaciju u njihovoj prisutnosti.

Naša iskustva s radionica Sadnje priča potvrđuju navedeno. Sudionici se osjećaju mirno, opušteno, posloženo i povezano s biljkama nakon provedenog smislenog vremena uz biljke.

Koristimo metafore

Metaforom opisujemo jednu stvar ili pojavu uspoređujući je s drugom – kao kad kažemo „život je putovanje”. Metafore nam pomažu razumijevanje složenih iskustava povezujući ih s nečim poznatim. Biljke prirodno „pozivaju” na ovakvo metaforičko razmišljanje. Kad pozornije promatramo biljku, priče izranjaju gotovo bez ikakvog uloženog truda.

Naši zinovi nježno kultiviraju ovu metaforičku osviještenost. Ovaj pristup dopušta sigurno istraživanje – korištenje simbola i slika kako bi izrazili emocije bez suprostavljanja.

Naši zinovi su pozivnice. Neki su metaforičniji, neki su praktičniji, neki refleksivniji. Istraži ih sve i nađi one koji najbolje odgovaraju ljudima s kojima radiš.

Brižna osviještenost o antropomorfizmu

Razvijajući ove smislene odnose s biljkama, bili smo svjesni da želimo izbjeći antropomorfizme, a to znači da ne želimo na prirodu projicirati ljudske emocije i ponašanja.

Naši zinovi potiču stvarno promatranje i reakcije, a ne projekcije. Umjesto pretpostavljanja da se venuća biljka osjeća „tužno“, učimo prepoznati njenu potrebu za vodom ili svjetlom. Ova razlika potpomaže stvarno razumijevanje i poštuje prirodu biljaka.

Samousmjeravajući pristup

Ljepota ovih zinova je u tome što su dostupni i otvaraju mogućnosti samousmjeravanja. Samousmjeravajuće učenje ostavlja odgovornost za proces učenja „u rukama“ svakog korisnika ili korisnice, omogućujući korisniku ili korisnici da sami definiraju što im treba, izaberu vlastiti pristup i vrednuju njegove rezultate.

Naši se zinovi drže ovog principa nudeći nježne pozive radije nego krute upute, omogućujući svakom korisniku ili svakoj korisnici istraživanje vlastitim tempom i otkrivanje što mu ili njoj najviše odgovara.

Svaki zin postaje osobno putovanje na kojem svatko može birati koje vježbe će raditi, kad će se angažirati, i koliko duboko će razmišljati o nečemu.

Drugi dio Tvoje vrijeme sa biljkom

U potrazi za monsterom

Prošetaj kroz hodnike svoje zgrade, i razmisli da li si možda negdje vidio ili vidjela monsteru, a možeš obići i druge javne prostore u svom susjedstvu dok je tražiš.

Monsteru ćeš prepoznati po njenim velikim zelenim listovima s prirodnim rupama i pukotinama, debelim stabljikama i korijenju koje ponekad raste stršeći van zemlje, u zrak.

Izaberi jednu biljku monsteru pored koje ćeš tiho i smisleno provesti vrijeme. Kad osjetiš da si spreman ili spremna, nastavi dalje na iduće stranice.

Priprema

Prije nego kreneš, vrijedi posvetiti vrijeme i usmjeriti se na sebe i na biljku.

Razmisli što bi ti moglo pomoći da se pripremiš za tiho i smisleno provedeno vrijeme.

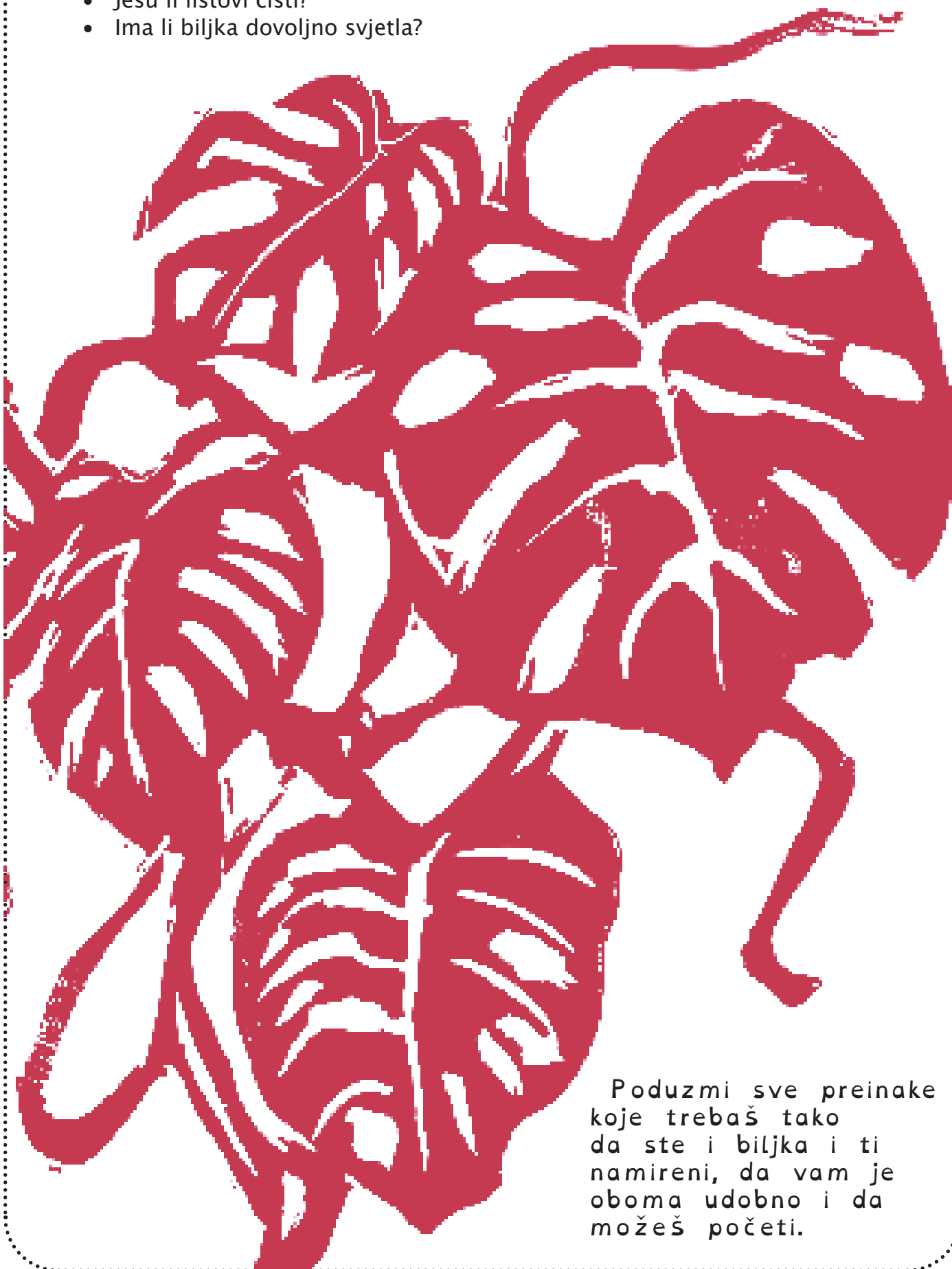
Odgovori na iduća pitanja:

- Koliko vremena ti možda treba? Pokušaj si odvojiti vrijeme u dnevnom rasporedu kad te nitko neće ometati
- Koje doba dana ti najviše odgovara?
- Kakvu odjeću trebaš obući da se osjećaš ugodno?
- Kakvo osvjetljenje ti odgovara?
- Što možeš napraviti da postigneš malo tišine i pozornosti?
- Kakve materijale za pisanje ili crtanje trebaš? Možda obične olovke, pastelne bojice, kemijske olovke ili markere (flomastere)?
- Što bi ti još moglo zatrebati da se pripremiš za svoje putovanje i razmišljanje o monsteri?
- Također, pobrini se za biljku.

**Kako se možeš pobrinuti za
monsterine osnovne potrebe?**

- Je li zemlja vlažna?
- Jesu li listovi čisti?
- Ima li biljka dovoljno svjetla?

Poduzmi sve preinake
koje trebaš tako
da ste i biljka i ti
namireni, da vam je
oboma udobno i da
možeš početi.

Tvoje putovanje počinje ovdje

Sjedni pored monstere i pročitaj slijedeću priču:

Da li si se ikad zapitao ili zapitala što možeš vidjeti s najvišeg monsterinog lista u njenom prirodnom okruženju? Zamisli da se nalaziš dvadeset metara iznad tla i vidiš ljepotu prašume koja se prostire pod tobom. Kroz rupičaste listove koji se nalaze na vrhu biljke, vidiš slojeve donjeg lišća. Ovo je zapravo sustav osvjetljavanja kroz koji svaka zraka sunčeve svjetlosti doseže donje dijelove kroz ove prirodne otvore u listovima. Nije li to čudesno? Biljka je „razvila“ otvore na listovima kako bi kroz njih propustila svjetlost i time njegovala donje lišće.

Kako monstera uopće uspije narasti toliko visoko? Ova biljka je razvila sustav zračnog korijenja: debelo, snažno korijenje koje funkcionira kao prirodna užad za penjanje i hvatanje. Svojim dijelom ponad korijenja, monstera živi dvostruki život.

S donje strane počinje kao biljka koja raste uz tlo, ali svojim gornjim dijelom može postati neovisna o tlu iz kojeg izrasta. Njeno zračno korijenje upija hranjive tvari izravno iz vlažnog zraka.

S ovih visina, možeš vidjeti nešto što je prilično rijetko kod kućnih monstera – cvjetanje. Cvijet, izgledom nalik na otvorenu bijelu školjku, pojavljuje se na početku sazrijevanja ploda koje traje dvanaest do osamnaest mjeseci. Monsterino cjevasto voće dozrijeva polako od dna prema vrhu, otkrivajući unutaraju kremastu pulpu.

Malo ljudi zna da je voćka jestiva. Kad zrele voćke napokon padnu na tlo, iz njihovih sjemenki rastu nove sadnice. Najčudesnije, ove mlade biljke, za razliku od drugih biljaka, namjerno rastu prema tamnijim dijelovima šume u potrazi za deblima po kojima se mogu penjati. I tako životni ciklus ponovno počinje i traje idućih pedeset godina.

**Razmisli: Što je
privuklo tvoju pozornost
u ovoj priči?
(piši slobodno)**

Krenimo korak naprijed

Zanima me potiče li te priča s prethodne stranice i prisutnost monstere na neka pitanja

- O tebi samom ili samoj?
- O tvom radu?
- O tvojoj ulozi?
- O nečemu drugom?

Završi rečenicu:

Tijekom ovog razdoblja razmišljanja, želim otkriti, naučiti, istražiti

Ponekad je pisanje uputa već prekretnica ka povezivanju. Možeš se zaustaviti ovdje ili si dati šansu da istražuješ dalje.

Provjeri koje od slijedećih područja je najbliže onome što ti trebaš? I počni s tim.

Prvo područje: Korijenje (stranica 10)

Drugo područje: Listovi (stranica 12)

Treće područje: Voće (stranica 14)

Četvrto područje: Prisutnost (stranica 17)

Izaberi područje koje najviše odgovara tvom pitanju. Tamo možeš započeti svoje istraživanje.

Korijenje

Korijenje je često skriveno od naših očiju. U monsterinom slučaju, ovo podzemno korijenje raste prvo. Ono daje snagu sitnim sjemenkama dok počinju klijati na tamnom tlu prašume.

Kad mlada monstera nađe deblo za penjanje, ona polako započinje svoje putovanje uvis. Zatim, iz malih „zglobova” duž stabljike, zvanih čvorovi, izbijaju listovi ali i posebno zračno korijenje. Ovo korijenje pomaže biljci da se pričvrsti i penje u smjeru sunčeve svjetlosti, ali ono sudjeluje i u prenošenju hranjivih tvari. Možda ovo možeš vidjeti na monsteri pored koje se trenutačno nalaziš. Ovo zračno korijenje, za razliku od korijenja koje raste ispod zemlje, ima mekani, spužvasti vanjski sloj, koji mu omogućava da upija vodu i hranjive tvari izravno iz zraka ili iz obližnjih vlažnih površina. Ovo korijenje ne nanosi nikakvu štetu drveću po kojem se penje, samo se nježno ovija oko njega.

U usporedbi s podzemnim korijenjem, zračno korijenje može narasti i puno dulje, i ponekad se u potrazi za osloncem može rastegnuti i na nekoliko metara.

Vrijedi primjetiti i dvije druge fascinantne činjenice o monsterinom korijenju.

Prvo, zračni korijen može se tijekom svog rasta spustiti sasvim dolje do tla i pretvoriti se u podzemni korijen. U divljini, ovo korijenje često naraste debelo i jako, služeći kao dodatni oslonac koji pomaže monsteri u održavanju stabilnosti.

Drugo, u nekim posebnim uvjetima – u kojima je zrak dovoljno vlažan i ima dovoljno svjetla, monstera može u potpunosti otpustiti svoje podzemno korijenje, i uspijevati samo od vode i hranjivih tvari koje sakuplja zračnim korijenjem. Ona tako gotovo postaje zračna biljka.

Pozivnica korijenja

Odvoji trenutak i promotri zračno korijenje na monsteri pored sebe. Primijeti gdje korijenje započinje, i kako izrasta iz čvorova na stabljici. Slijedi oblik korijenja koje se izvija i savija. Nježno dotakni njegovu površinu. Što primjećuješ? Pogledaj pomnije vrh jednog korijena. Možeš li pogoditi kamo se usmjerio?

Sad se odmakni korak unatrag i promatraj zračno korijenje kao cjelinu.

Što primjećuješ?

Zapiši ili nacrtaj svoje misli i dojmove, ili osjećaje koji te obuzmu dok istražuješ ovaj živući fenomen.

A ako razmisliš o ovom korijenju metaforički, kako bi se ono moglo odnositi na tvoje izabrano pitanje? Na koji način bi te korijenje moglo inspirirati u traženju odgovora na tvoje pitanje?

Zapiši ili nacrtaj što misliš završavajući oblik zračnog korijenja kakvim ga ti zamišljaš.

Bilješka: Nakon ove vježbe možeš istražiti neko drugo od četiri monsterina područja ili nastaviti prema završetku putovanja na stranici 17.

Listovi

Monsterin nadimak

Ovu biljku nazivaju i „monstera od sira” zbog njenih listova koji, prošarani rupama, izgledom podsjećaju na švicarski sir. Ali ove rupe imaju svoju svrhu. Monstera potječe iz gustih kišnih prašuma gdje je sunčeva svjetlost dragocjena. Rupe propuštaju svjetlo do donjih mlađih listova, i pomažu biljci u podnošenju obilnih kiša i jakih vjetrova. Mudra je to strategija preživljavanja.

Kako se listovi otvaraju

Jesi li ikad vidio ili vidjela kako se monsterini listovi razvijaju? Možda si primijetio ili primijetila novi izrast na monsteri pored sebe, ispočetka usko zamotan kao zeleni svitak. I onda kako se, u pravom trenutku, polako i veličanstveno razvija. Monstera može odgoditi otvaranje lista ako nisu pogodni uvjeti, radi uštede energije.

Veličina listova

Kako monstera „zna” do koje veličine list treba narasti? To je kombinacija utjecaja genetike i okoline. Što je starija i zdravija biljka, veći su joj listovi. Veličina lista ovisi o svjetlu, vodi, hranjivim tvarima, starosti biljke i raspoloživom prostoru. Manje, srololiko lišće bez rupa često pripada mladim biljkama ili se formira u ovom obliku kada su svjetlo i hranjive tvari oskudni.

Monstera izgleda kao da „računa” idealnu veličinu listova, održavajući ravnotežu između utroška energije i dostupne sunčeve svjetlosti.

Pozivnica lišća

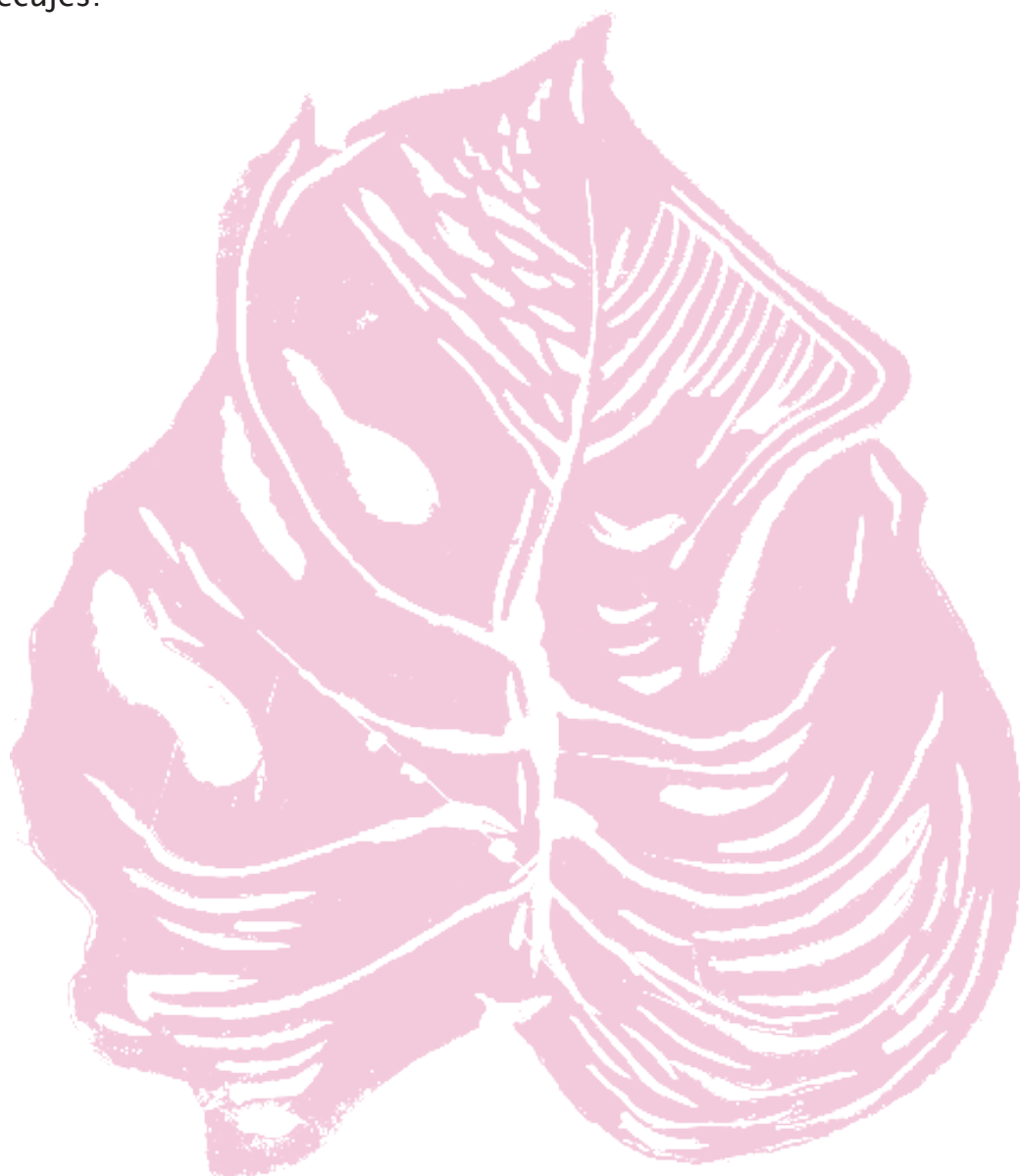
Promatraj

Zanima me što bi se dogodilo kad bi izbliza pogledao ili pogledala ovaj list. Zamisli da ga proučavaš kao da je slagalica, trag prema nečem skrivenom. Slijedi njegove žile, primijeti rubove, primijeti razliku u boji između površine lista i žila. Zaviri kroz rupe. Što primjećuješ?

Pozivnica

Zanima me što bi ovaj list mogao predstavljati za tebe. Kako bi mogao biti povezan s tvojim pitanjem?

Nacrtaj ili opiši unutrašnjost monsterinog lista na bilo koji način koji ti u ovom trenutku odgovara.

Bilješka: Nakon ove vježbe možeš istražiti neko drugo od četiri monsterina područja ili nastaviti prema završetku putovanja **na stranici 17.**

Voće

Tvoja monstera najvjerojatnije raste u posudi. Ako ikad naiđeš na jednu „u divljini“, vjerojatno si u stakleniku, ili možda u pravoj kišnoj prašumi.

Zamisli svoju monsteru tamo, u njenom prirodnom okruženju, gdje jednom godišnje cvate. Sitni, kremasto-bijeli cvjetići pojavljuju se gusto okupljeni na stapci, i omotani velikim, mesnatim, kremastim omotačem. Iz daljine monstera izgleda kao jedan elegantan cvijet, iako se unutra skrivaju deseci sitnih cvjetova.

Nakon oprašivanja cvijeta, počinju se formirati mali plodovi. Proces dozrijevanja je vrlo spor, i traje do

godinu dana. Dozreli plod izgleda poput velikog češera ili zelenog klipa kukuruza. Unutar njegove sočne pulpe nalaze se sjemenke, koje čekaju priliku da padnu na gostoljubivo tlo i izrastu u novu biljku.

U kišnoj prašumi zadatak širenja ovih sjemenki preuzimaju njegovi susjedi „sladokusci“: majmuni (npr. kapucini), jarke papige i tukani, te bezbrojni kukci.

I evo malog iznenađenja: monsterino voće je jestivo!

Pozivnica voća

Odvoji trenutak i pogledaj monsteru pred sobom malo pozornije.

Zanima me možeš li u mislima poći na putovanje. Zatvori oči i zamisli da monstera koju gledaš počinje cvjetati, a voće da počinje rasti i dozrijevati. Odvoji nekoliko trenutaka za takav prizor.

Kad otvoriš oči, nacrtaj ili opiši što si zamislio ili zamislila.

Dok crtaš ili opisuješ, obrati pozornost i na druge misli koje dolaze.

U kakvoj su vezi ova priča i tvoje glavno pitanje – ono na koje želiš naći odgovor tijekom svog putovanja?

Bilješka: Nakon ove vježbe možeš istražiti neko drugo od četiri monsterina područja ili nastaviti prema završetku putovanja **na stranici 17.**

Prisutnost i povezanost

Ponekad do najvećih mudrosti dolazimo tihim promatranjem. Sjedi u monsterinoj prisutnosti i primi ono što će ti prirodno doći.

Bilješka: Nakon ove vježbe možeš istražiti neko drugo od četiri monsterina područja ili nastaviti prema završetku putovanja **na stranici 17.**

Završna stranica

Ako si na ovoj stranici, izgleda da si za danas na kraju svog istraživačkog putovanja s monsterom. Brinući se o sebi nakon ovog putovanja, razmisli što još možeš učiniti da upravo sad zaokružiš cijelo ovo iskustvo.

- Možda zapisati završne misli?
- Možda popiti šalicu čaja?
- Ili možda učiniti nešto sasvim
- drugo?

Hvala ti na ovom trenutku duboke povezanosti.

Zabilježi misao, riječ ili simbol koji možeš izrezati s ove stranice i nositi ga sa sobom u novčaniku.

Vježba disanja

Možeš primjerice proći vježbu tri udaha.

Izravnaj kralježnicu, i sjedi ili stoj uspravno.

Prvi udah – Udahni, podigni prsni koš, snažno izdahni

Drugi udah – Udahni dublje, podigni trbuh, pa izdahni uz ispuštanje zvuka ili uzdaha

Treći udah – Udahni, zadrži zrak tri sekunde, a zatim ga polako otpuštaj uz lagani osmijeh na licu i nježni zvuk

Treći dio

Kako postaviti kutak

Sadnje priča

Kako printati zinove

Kako printati?

Svaki je zin moguće printati u A4 formatu. Posjeti našu internet stranicu, izaberi svoj jezik – nudimo zinove na engleskom, njemačkom i hrvatskom jeziku – preuzmi odabrani dokument u PDF obliku i isprintaj ga. Možeš ga printati crno-bijelog ili u boji. Pokušaj prvo isprintati jedan da vidiš kako će izgledati pa potom namjesti postavke za dalje printanje prema želji.

Kako presaviti?

Većina zinova pristaje na A4 veličinu papira, osim zina o jedarcu, koji pristaje na A5 veličinu. Kad složiš i saviješ zinove, možeš bušilicom za papir probušiti rupe uz rub zina, i povezati stranice ukrasnom vrpcom ili vezicom. Možeš ih povezati i klamaricom. Možda ćeš se dosjetiti i nekog sasvim drugačijeg rješenja.

Kakav papir koristiti?

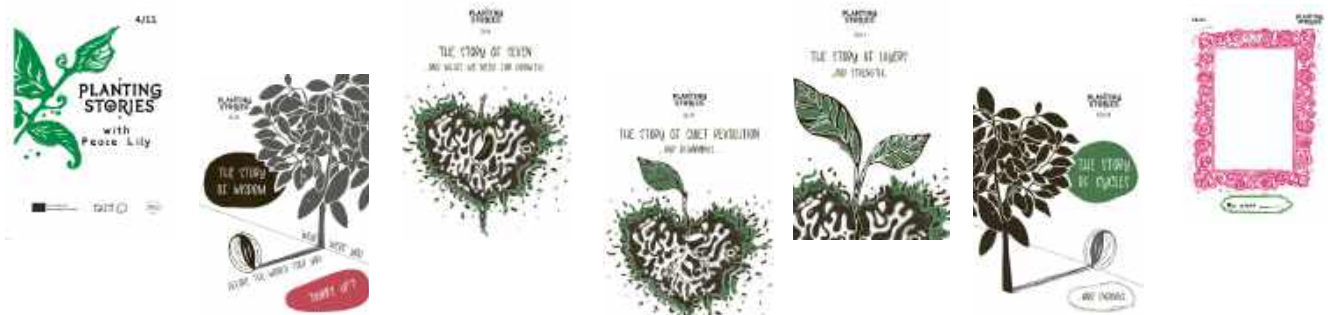
Obični (uredski) papir bit će sasvim dovoljan. Deblji papir omogućit će ti udobniju podlogu za crtanje, bojanje ili slikanje.

Kako čuvati i skladištiti zinove?

Preporučujemo da zinove staviš na neko dostupno mjesto – ladicu ili policu u blizini biljaka. Možeš uspostaviti i „zeleni kutak“, prema uputama koje opisujemo u sljedećem poglavlju.

Bilješka o ilustracijama:

Ilustracije u našim zinovima rađene su ručno tehnikom reljefnog tiska linoreza. Željeli smo da zinovi odaju karakter ručnog rada, radije nego digitalnog. Predlažemo da uspostaviš malu zbirku zinova – čini nam se da bi već i njihova prisutnost sama po sebi mogla biti inspirativna.

Zeleni kutak Sadnje priča

Zeleni kutak možeš uspostaviti na mjestu na kojem se nalaziš – kao kutak gdje se ljudi i biljke susreću na drugačiji, mnogo dublji način.

Gdje može biti odgovarajuće mjesto za zeleni kutak?

Možda će to biti osvijetljeno mjesto uz prozor, ili možda tiho mjesto u hodniku, koje vapi za promjenom? Ako tamo nema dovoljno prirodnog svjetla, posebne LED lampe koje potiču rast biljaka mogu nadomjestiti manjak sunčeve svjetlosti, posebno tijekom zimskih mjeseci. Odaberi neko mjesto podalje od radijatora i propuha – biljke, kao i ljudi, trebaju dobar, vlažan zrak da bi uspijevale.

Kako možeš opremiti zeleni kutak?

Zamisli udobnu fotelju postavljenu usred ovog zelenila, kako poziva ljude na predah među biljkama. Rasporedi biljke prema njihovim potrebama, stavljajući bliže izvoru svjetla biljke kojima svjetla treba više, a u pozadinu kutka one biljke kojima odgovara tamnije okruženje. Tako ćeš stvoriti prirodnu kombinaciju boja i oblika. Postolja različitih visina omogućit će svakoj osobi – bilo da osoba stoji ili se kreće uz pomoć kolica – da dodirne listove biljaka.

Penjačice koje rastu na drvenim rešetkama stvorit će živi zid, dok će mekani tepih pod nogama i deka učiniti cijeli prostor ugodnim.

Umjesto obične zemlje, upotrijebi mineralni supstrat (zeolit ili slično). Njegov kapacitet zadržavanja vode puno je bolji, jer omogućuje više kisika korijenju, nije ga potrebno često dopunjavati, a smanjuje mogućnost štetnih nametnika koji žive u tlu.

Zamisli da svaka biljka u tvom zelenom kutku ima svoju ceduljicu na kojoj piše njeno ime i uputa kako je održavati. Dnevnik zalijevanja, kante za zalijevanje s označenim mjerama količine vode, možda čak i sustav kapanja mogli bi biti pogodni za ove biljke. Također, preporučujemo da brigu o zalijevanju vodi uvijek jedna osoba.

Uspostavi rutinu brige i njego vanja biljaka. To uključuje brisanje prašine s lišća, prskanje, vizualne preglede (uz povećalo), odstranjivanje uvenulog i žutog lišća. Bilo bi lijepo imati i „prljavi” zeleni kutak u kojem bi se nalazio stol za presađivanje. Na njemu bi više osoba moglo presađivati biljke, razmnožavati ih, i činiti niz drugih zabavnih stvari.

Gdje se nalaze zinovi o Sadnji priča?

Pored ovog zelenog kutka, nalazit će se mali ormarić ili polica u koji ćeš odložiti printana izdanja zinova o Sadnji priča. Svaki od njih je pozivnica na vlastito unutarnje putovanje, i otkrivanje svoje priče.

Biranje biljaka za tvoj zeleni kutak Sadnje priča

Zamisli da su veće biljke iza fotelje: tamo „Monstera deliciosa” širi svoje prepoznatljive rupičaste listove. Rajska ptica može stajati veličanstveno postrani.

Zmijolike biljke stoje uspravno sa svojim arhitektonskim listovima, ne zahtijevajući puno pažnje, a uvijek su elegantne i tihe.

Sjajna biljka zamija hvata svijetlo u kutu.

Puzavac se s obližnjeg uporišta proteže naniže. Zeleni ljiljan se kaskadno spušta odozgo, povremeno darivajući sitne biljčice.

Na raznim visinama oko fotelje, jedarca nude elegantne bijele cvjetove. Stabla kaučukovca pružaju velike listove koji pozivaju na nježno glađenje. Mali sukulenti razasuti su po bočnim stolićima, i gotovo ih je nemoguće previše zaliti. Aloe vera je nadohvat ruke, lijepa i ljekovita. Posude s bosiljkom ili mentom otpuštaju divne mirise kad prođeš pored njih, povezujući zeleni kutak s uspomenama na kuhanje i vrtove.

Od sjemena do priče: avokado

Probuši košticu avokada čačkalicama i stavi je u staklenku ispunjenu vodom tako da korisnici mogu pratiti dnevni napredak. Kroz nekoliko tjedana, korijenje će biti vidljivo kroz prozirno staklo, a za njim slijedi zeleni izdanak usmjeren prema gore. Nakon nekoliko mjeseci, razvit će se sjajni listovi i avokado će biti spreman za sadnju u zemlju prilikom odgovarajuće ceremonije. Tvoj je avokado izrastao u stalnog stanovnika zelenog kutka.

Zapamti:

Biraj biljke koje odgovaraju raspoloživu osvjetljenju. Razmišljaj o budućem rastu biljke, vodeći računa o tome da će mala monstera s vremenom trebati potporu, dok će se zmijolike biljke razmnožavati sporije. Ovo ne znači da sve u tvom

zelenom kutku mora biti savršeno organizirano. Radi se više o stvaranju mjesta u kojem živa priroda dočekuje ljude, gdje biljke prirodno rastu, i gdje svaki trenutak priča priču o brizi, životnim ciklusima i tihim čudima.

Tvoj kutak *Sadnje priča*

Opiši ili nacrtaj svoju verziju kutka
Sadnje priča: kakvim ga zamišljaš?

This image shows a full page of blank primary-ruled paper. It features ten sets of horizontal lines, each consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, providing a guide for letter height and placement. The paper is white and contains no other markings or text.

Zatim popričaj o tome s nekim iz svog tima, kolegicom ili kolegom, šefom ili šeficom, prijateljicom ili prijateljem.

Javi nam se. Želimo tvoje iskustvo podijeliti i s ostatkom svijeta putem društvenih medija i pokazati kako se briga za ljude može lijepo kombinirati s ljubavlju prema biljkama.

Trebaš podršku?

Bit će nam zadovoljstvo ponuditi savjete u slučaju da želiš uspostaviti zeleni kut. Slobodno nas kontaktiraj.

HVALA TI ŠTO SI POŠAO ILI POŠLA NA OVO PUTOVANJE RASTA I POVEZANOSTI

Nastalo iz suradnje:
KulturNest e.V. and Tilia
Glavni autor i ilustrator:
Dagna Gmitrowicz
Drugi ilustratori:
Elisabeth Fraser
Lorena Terzi
Nevena Moslavac

Priče o sadnji biljaka i vezane
materijale pronadi na stranici:
[https://www.kulturnest.org/
socio-cultural/planting-stories](https://www.kulturnest.org/socio-cultural/planting-stories)
ili [udruga-tilia.hr/
plantingstories](https://udruga-tilia.hr/plantingstories)

Planting Stories – Self-Directed Learning Pathways © 2025. KulturNest e.V.,
TILIA – Udruga za promicanje kulture i kulturne baštine licencirana je pod Creative
Commons Attribution-noncommercial-noderivatives 4.0 International.

Za pregled kopije ove licence posjeti <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Sufinancirano od strane Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi
autora i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Izvršne agencije
za europsko obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni tijelo koje
dodjeljuje licencu ne mogu se smatrati odgovornima za njih.